

JEMIS

JEMIS-ni Pepá Topa Sirim Bukele

Jemis-ni Pepá Topa Sirim Ilinga Ung-Pulu Mare

Pepá ili turum yi Jemis kanili 'Yesos lumbili andurum Jemis kanili mólu.' niku piliilimili. Yi kanili ui toku kunjuring kulurum (Liipa Mundurum Yima 12:2 kanui). 'Yesos angin Jemis-ni pepá ili turumunje.' niku piliilimili. 'Yu mulurum mele piliambu.' nikunu kene Matyu 13:55, Jon 7:2-5 kanukunu, Korin Kumbi-Lepale 15:7, Gallesia 2:9, 1:19, Liipa Mundurum Yima 21:18, 12:17, 15:13, Jut 1:1 kanui. 'Punie paon yupuku kelepa tale (62) yu toku kunjuring.' niku piliilimili.

Piliipa kungnjuli yambu mare pulele-ni Liipa Mundurum Yima 8:1 kene 11:19 kene kanuku, Jemis 1:1 kanuku kene, 'Yi Stipen toku kunjuring kene Krai-nga yambu muluring Juda-yambu pulele bulu-bale niku takara toku puku kolea lupa-lupa puleliinga anju-anju puku muluring yambu kanuma pepá ili topa sirim-nje.' niku piliilimili.

Pepá turumeliinga ung-pulu mare:

Ung te: Jemis-ni pepá ili turum akili 'Pulu Yili-nga yambuma molku konjangi.' nimba mani simbandu pepá topa ung kaí pulele nirim. 'Pepána tokur ungele yambuma aima piliangi. Ulu-kaíma mindi numanu siku teku molangi.' nimba ung mare pulele eku topa nirim (1:23-25, 3:3-12, 4:14, 5:7). unima wendu ombá, mindili

nungí kene tondulu munduku molku munduku naa kelai.’ nirimko (1:2-12, akiliinga 1:12 aima kanui, 5:7-11,13-18).

Ung te: ‘Yambu te ‘Yesos Krais sika.’ nimba tondulu mundupa piliilimú yambale we naa mulupili.’ nimba Jemis-ni tondulu mundupa nirim. ‘Yambu kanili-ni yambu mare liipa tapunjupa ulu-kaíma tipili. Aku-sipa temba kene yambuma-ni piliikuliinga ‘Yu sika Krais tondulu mundupa piliilimú.’ niku piliingí.’ nirim. Bukeliinga alsena “8. bilip”, “45. stretpela man” kananiko.

Ung te: Yambu-kamakomandu lip-lipi topa nirim ung mare 1:10-11, 2:1-7, 5:1-6 kene molemú.

Ung te: Yesos-ni mani sirim ung mare kene, Jemis-ni pepá ilinga turum ung mare kene, tilu-sipa mele molemú, i-siku mele kanani: Jemis 2:5 mele Matyu 5:3 molupa, Jemis 3:10-12 mele Matyu 7:15-20 molupa, Jemis 3:18 mele Matyu 5:9 molupa, Jemis 5:2-3 mele Matyu 6:19-20 molupa, Jemis 5:12 mele Matyu 5:33-37 molemú.

Ya ung-pulele pora nikem.

**1:1-18 Oliu Topa Mania
Mundumba Temba Bunima Oliu
Molomulúna Wendu Ombá Kene
Tondulu Mundupu Molomulú
Kene Pulu Yili-Kene Molupu
Konjumulú Ung Te**

*1:1 Jemis-ni Pepále Tombandu Pulu Monjupa
Turum Ungele*

¹ Na Jemis, Pulu Yili-kene Auli Yesos Kraiselenga kongun tinjili kendemande-yi te,

Na-ni pepá ili topu,

„Isrel-yambu, talape rurepunga yambu bulubale niku takara toku puku „kolea Judia distrik ulsukundu, kolea lupa-lupamanga molemele yambuma topu siker.

Eni kapula molemeleye?

1:2-4 Buni Wendu Olemúma-ni Oliu Tondulu Silimú Ung Te

²⁻³ Nanga angmene, ‘ ‘Eni ‘Sika’ niku tondulu munduku piliilimili ulele kapula pembane mania pumbane.’ nimba manda lelemú bunimani eninga numanuma tepa tondulu mundunjulimú.’ niku piliilimiláliinga eni topa mania mundumba temba buni lupa-lupama eni molemelena wendu ombá kene ‘Papu wendu okum.’ niku numanu sai. ⁴ Eni molku konjuku, kamu numanu-bo pípili Pulu Yili-nga yambu yuma molku, Pulu Yili-ni kanupa kaí piliilimú ulu-kaí te eninga numanuna mólu naa tupili molangi akiliinga taki-taki tondulu munduku bunima miai; numanu tondulu mundunjuli uluma eni-kene tondulu mundupa pípili.

1:5-8 Yambu Tenga Piliipa Kungnjuliele Kapula Naa Pímu Lem Yu Pulu Yili Mawa Típili Ung Te

⁵ Yambu te piliipa kungnjuli naa pímu lem Pulu Yili-kene popu topa ung nimba mawa tepa kene “Piliipa kungnjuli te si.” nimbá kene mélema mawa telemele kene ung-mura naa sipa méle pulele numanu tale tepa naa piliipa wewu-sipa silimú Pulu Yili-ni sika simba. ⁶ Akiliinga-pe

yambu kanili ‘Mawa tembu mélale sika simba.’ nimba tondulu mundupa piliipa kene mawa tipili. Numanu tale tepa liipa mundumba yambale, popuremi-ni unji-muli memba andolemú mele, yunga numanale aku telemú akiliinga ‘Simbane naa simbane. Liipa tapunjimbane naa tapunjumbane.’ nimba numanu tale tepa naa liipa mundupa kene ,mélema mawa tipili.,⁷⁻⁸ Yambu te aku-sipa numanu tale-tepa pelemú yambale yu numanu tale-tepa pelemáliinga yunga numanale bulu-bale nimba, méle tilu mindi numanale piliipa ulu te temba kupulanum te naa lelemú akiliinga ‘Auliele-ni na méle te simba.’ nimba naa piliipili.

1:9-11 Yi-Korupama Kene Yi-Kamakoma Kene Eninga Ung Te

⁹ Eni ,Krais-nga yambumanga, angin te korupa pupili molupa bi naa molemú yambale ,Pulu Yili-ni, yu-kene ulu kaí te tepa, ‘Bi ola mulupili.’ nimbáliinga numanu sipili. ¹⁰ Akiliinga-pe pllawa-kuku te tondulu naa pupa nondupa topa tanda lelemú mele yambuma aku-siku kamu molku sulu naa puku, nondupa kolemele-na piliipa kene ,Krais-nga, yambu-kamakale ,Pulu Yili-ni, ‘Yu bi naa molupa we-yambu mele mulupili.’ nimbá kene numanu sipili. ¹¹ Ena aima kondolemú kene era mélema topa konjulimú kene pllawa-kuku kaí tolemúma kolupa ole lepa mania pulimú. Aku-sipako yambu te méle pulele nosilimú yambale ku-moni liimba kongunale tepa molupa kene kolumba kanili.

1:12-18 Pulu Yili-ni Oliu-Kene Ulu-Kaíma Mindi Tapa, 'Ulu-Kisima Teangi.' Nimba Kundi Naa Tolemú Ung Te

¹² Yambu te buni lupa-lupama wendu olemú kene buni akuma memba tondulu mundupa molemú yambu akili buni wendu olemúma-ni yu topa mania naa mundulimáliinga Pulu Yili-ni taki-taki numanu kaí pípili molupa konjupa mindi puli ulu-pulele silimú, akili yunga méle kaluliele liilimú akiliinga buni lupa-lupama wendu ombá kene 'Buni akuma papu na-kene wendu okum.' nimba numanu sipili. Méle kaluli kanili kórunga-ui Pulu Yili-ni "Yu aima numanu munjingí yambuma aku-sipu méle kalombu." nimba, nimba panjurum méle kaluliele.

¹³ Ulu te-ni yambu te 'Ulu-pulu-kis te ti.' nimba ulu te manda lemba kene yambu kanili-ni 'Pulu Yili-ni na 'tepu kis-sambu.' nimba kundi tokum.' ni naa nipili. Ulu-pulu-kíseleni Pulu Yili-ndu 'Ulu-pulu-kis te ti.' kapula naa nimbá. Nimbá mele Pulu Yili-ni piliimba kupulanum te aima naa pelemú. Pulu Yili-ni yambu te-ndu 'Ulu-pulu-kis te ti.' aima manda naa nimbáko akiliinga aku-siku naa niai. ¹⁴ Yambuma eninga numanale-ni ulu-pulu-kis akuma 'teangi.' nimba kundi tolemú kene eninga numanu kis akuma-ni 'Ulu-pulu-kísma teai.' nimba kundi topa enini kundulimú. ¹⁵ Kanu-kene ambu te kangambula monjupa kene melemú mele numanale-ni waka kolupa kene ulu-pulu-kis te melemú. Kanu-kene ulu-pulu-kísele ai lepa pora sipa kene kululi ulu-pulele melemú.

1:16-18 Ung Nimba Ulu Telemúma Aima Alowa-Malowa Naa Telemú Yili-nga Ung Te

¹⁶ Nanga aima numanu monjuliu angmene, eninga numanale-ni ‘Sika niker.’ niku gólu toku eninga numanuma liiku kelep naa tonjai.

¹⁷ Méle kaíma kene ulu kaíma kene, aku-sipa ulu aima kaíma pali yandu we naa liilimulu. Méle kanuma mulú-koleana wendu olemú. Mulúna pa tinjili angiliimúma tepa panjorum Lapale-ni méle aima kaí kanuma silimú. Mulúna pa tinjili angiliimúma omba pulimú kene kolea tangupa súmbulu topa, unji kene mélemanga minima angiliimú mele alowa-malowa teku pulimelé mele Pulu Yi kanili aku-sipa alowa-malowa naa tepa, oliu súmbulu tonjumba mele te yu-kene aima naa pepa, numanu tiluele mindi pípili molemú. ¹⁸ ‘Alowa-malowa naa telemú yi kanili-ni, ‘Oliu yunga kangambulama molangi meambu.’ nimba kene ‘Yunga temanele, oliu tepa liipa yambuma kona mulungí tondulale pelemú temani aima sikale-ni oliu mipili.’ nirim. Yu-ni oliu ‘méle tirindumanga pali kumbi-leku molangi.’ nimba oliu aku-sipa mirim.

**1:19—5:6 ‘Pulu Yili Aima Sika’
Nimbu Tondulu Mundupu Piliipu
Kene Ulu-Kaíma Tepu
Molomuláliinga Ung Mare**

1:19-27 “Pulu Yili-nga Ungele Kumele-ni Mindi We Naa Piliangi. Piliiku Kene Piliiku Liiku Teng Panjiku Teai.” Nirim Ung Te

19-20 Aima nanga angmene, yambu te-ni ung te nimbá kene 'Mimi-sipu piliamili.' niku kum leku molku, ung te nondupa pundu toku naa niku, sumbi-siku arerembi naa kolai. Ung kanili yambuma-ni pali aima mimi-siku piliiku numanuna panjai! Pulu Yili-ni 'yambuma sumbi-siku mulungí kene kapula.' nimba piliipa kanolemú mele yambumanga arerembi kululi ulu akili-ni 'Aku-siku molangi.' nimba naa liipa tapunjilimú akiliinga nondupa arerembi naa kolai.
 21 Akiliinga, 'Ga pupili.' niku era telemele mele, ulu kalaru mulúlima kene ulu-kísima kene telemelema pali 'Na-kene naa pípili.' niku munduku kelku, 'Pulu Yili-ni, ung ui eninga numanumanga panjunjurum, ung akili-ni eni minipali tepa liipa, mindili nolkemela kupulanum-na manda wendu liipa Pulu Yili-kene wasie molku kunjingí kupulanum-na kapula liipa monjumba akili táka-niku piliiku liiku molai.

22 'Pulu Yili-nga, ungele-ni nilimú mele we kumele-ni mindi naa piliai! Piliiku kene piliiku liiku teng panjiku teai. We kumele-ni mindi piliiku kene nilimú mele naa telemele lem eni-enini gólu toku 'Papu tepu molemulu.' niku piliilimili.
 23-24 'Aku teangi.' nikereliinga ung-pulu te i-sipa mele:, Yambu te-ni ungele we kumele-ni mindi piliipa kene, nilimú mele piliipa liipa naa tímu lem yu yambu te-ni ulu te telemú mele yu aku-sipa manda lepa telemú. Yambu te yunga kumbikerale kariyapana kanupa kene, penga yunga minéle kanupa pora sipa kene 'yu sumbi-sipa molumba mele ulu te naa tepa, anju pupa yu molemulú mele lkisipa apera sipa naa piliilimú,

aku-sipa mele yambu nikerele-ni aku telemú.
²⁵ Akiliinga-pe yambu te-ni, ulu-pulu-kísimani oliu ambulupa ka-kongun silimú kupulanum-na 'Mindili naa noku we molangi.' nimba wendu liinjilimú ung-mani kaiéle kariyapa mele mimi-sipa kanupa mundupa naa kelepa molupa, nilimú mele apera naa sipa, piliipa liipa tepa mulúm lem yambu kanili-ni ulu telemúma-ni yu tepa konjumbaliinga yu numanu kaí pípili molupa konjumba.

²⁶ Yambu te-ni 'Na Pulu Yili-nga ungele aima piliipu liipu yu popu topu kape nimbu konjupu moliu.' nimba piliipa molemú akiliinga-pe yunga anembelale nokupa naa kunjum lem yu-ni yu-yunu gólu topa numanale-ni mindi 'Sika aku teliu.' nimba piliipa, yunga numanale liipa kelep tonjulemú. Yu 'Pulu Yili-nga ungele piliipu liipu, yu popu topu kape nimbú ungmanima aima piliipu moliu.' nilimú ulu akili-ni yu liipa tapunjumba ulu te naa telemú.

²⁷ Oliu-ni 'Pulu Yili-nga yambuma molupu yu popu topu kape niamili.' nimulú yambuma-ni oliunga Lapa Pulu Yili-ni ulu kake tepa kalaru naa molemú nimba piliilimú uluma temulú mele i-sipa: Anupili lapalii kolemele kangambula-kulúmuluma kene, ambu-wayema kene, mindili siku bunima wendu upili molemelema 'aku-siku naa molangi.' niku nokuku, 'Mana-yambuma-ni ulu-pulu-kísima telemele mele naa tingí. Ulu-pulu-kis kanuma-ni oliu ulu te naa tepa, oliu kalaru te naa munjupili.' niku molku konjulemele. 'Aku telemele yambuma oliunga Lapa Pulu Yili-ni 'yambu sumbi-nílima molemele.'

nimba kanolemú.」

2

2:1-13 Oliu-ni Yambuma Apuru Naa Apurupu Pali Kondu Kolopu Liipu Tapunjamili Ung Te

¹ Nanga angmene, eni oliunga Yi-Auli Yesos Kraís yi aima kaí bi ola molupa tondulu puliele ‘Sika’ niku tondulu munduku piliilimilima-ni ,yambuma apuruku, yambu te ,bi ola mululiele, liiku tapunjuku, yambu te ,bi ola naa mululiele, naa liiku tapunjuku, naa teai. ² Yi te mulumbale aima kaíma panjipa ku-gollu-ni tili ki-ung te monjumba yi te kene, yi korupa te mulumbale kísima panjimba yi te kene, yi akusele eni máku toku mulungína unglí kene kanukuliinga ³ yi mulumbale kaíma panjimba yili ,kanuku kaí piliikuliinga, aima nokuku “Polu kaí ilinga okunu mului.” niku, yi-korupale ,kanuku kis piliikuliinga, yundu “Ilinga okunu ola angilí.” mola “Nanga kimbu munduliúna okunu mania mului.” níngi lem ⁴ aku tingéliinga eni nu-manu kis pípili eni-enini anju-yandu apuruku kis naa silimeleye? Eni aku-siku yambuma apurulimele mele eni-enini numanale-ni piliiku kene ‘Yambu ili-ni na manda liipa tapunjumba. Ili-ni na naa liipa tapunjumba.’ nimbu kanupu apurupu kis-silimulu.’ niku naa piliilimiliye?

⁵ Aima nanga angmene, piliai! Pulu Yili-ni ‘Yambu mare nanga yambuma molangi.’ nimba makó tombandu ya ma-koleana yambuma-ni yambuma kanuku ‘yambu-korupa pupili molemele.’ niku piliilimili yambu kanuma

Pulu Yili-ni makó topa kene ‘Yambu-kamako mele molangi.’ nimba 1eninindu nimba mele: „Eni ‘Yu sika.’ niku tondulu munduku piliiku olandu-siku piliiku konjuku kene ‘Yambu na numanu munjingí yambuma na-ni yi nuim kingele molupu nokuliu koleana na-kene wasie molamili.’ nimbu panjurundu akili enini wasie aku-sipu molamili wangi.” kórunga nilimú. 6 Akiliinga-pe 1nanga angmene, enini yambukorupama ‘Pipili kolangi.’ niku teku kis-silimele. 1Angmene, yambu namelé-ni eni kundi toku eninga mélema liiku, mindili liiku siku, ‘Kot tenjamili wai.’ niku, telemele yambu akuma nameléye? 1Yi-korupama-ni aku telemeleye? Mólú!, Yi-kamakoma-ni eni-kene aku telemele kanili. 7 Eni Yesos Kraisa-nga yambuma molemele yi kaniliinga bi kaiéle namelé-ni ung-taka tonjilimeleye? 1Yi-korupama-ni aku telemeleye? Mólú!, Yi-kamakale-ni aku telemele kanili.

8 Pulu Yili-nga bukna “Ulu te i-siku teai!” nimba ung-mani te sirimele aima olandupa molemú ung-mani kanili piliiku liiku teng panjiku tíngi lem aima kapula. Ung-mani kanili-ni nimba mele:

“Eni-enini lupa-lupa numanu monjuku,
 eninga kangima eni-enini kondu kolku
 nokolemele mele
 aku-sikuko pulu lelemú yambuma
 numanu monjuku nokuku molai.” *LLi-pai 19:18*

nimba molemú ung-mani kanili piliiku liiku tíngi lem kapula. 9 Akiliinga-pe yambuma kanuku apuruku kene ‘Yu kaí. Liipu tapunjambu. Yu

kis. Naa liipu tapunjambu.’ níngi lem ulu-pulu-kis te telemele, akiliinga, 1Pulu Yili-nga, ung-manima-ni ‘Nu ung-mani te toku pula túnu.’ nimba liipa ora simba. 10-11 1Aku nikereliinga pulele i-sipa mele:; Oliu piliilimulu, “Ambu yi puli te mola yi ambu liili te yambu te-lupa-kene waperanale naa teai.” nimba ung-mani sirim yili-ni “Yambu te toku naa konjai.” nimba mani sirim piliilimuluko. Aku lem nu waperanale naa teku kene yambu te toku kunjunu lem ung-manima topa pula tuli yambale mollu. Akiliinga, yambu te ung-manima pali piliipa liipa telemú akiliinga-pe tilu mindi topa pula tum lem aku-sipa telemáliinga ung-manima pali topa pula tolemú kanili.

12-13 1Ulu te tingíndu mola ung te ningíndu ui i-siku mele niku piliai:; ‘Ulu-pulu-kismani oliu ambulupa ka-kongun silimú kupulanum-na ‘Mindili naa noku we molangi.’ nimba wendu liinjilimú ung-mani kaiéle-ni nilimú mele piliipa kene Pulu Yili-ni oliu uluma tepu ungma nimbu telemulu mele piliipa apurumba akiliinga.’ piliiku kene ung-mani kanili piliiku uluma teku ungma niku teku molemele mele piliiku teku konjai. Yambu te-ni yambu te kondu naa kulum lem penga Pulu Yili-ni kot piliipa kene yu kepe kondu naa kolumbako. Yambu te-ni yambu te kondu kolumba yambale Pulu Yili-ni yunga kot piliipa kene yu kepe kondu kolumba. Pulu Yili-ni aku-sipa kot piliipa tembaliinga piliiku kene ungma niku uluma tingí mele piliiku konjuku kene teai.

2:14-26 ‘Pulu Yili Sika. Yu-ni “Tembu.” Nilimú

Mele Sika Telemú.’ Niku Tondulu Munduku Piliilimili Ulele Kene Ulu-Kaíma Telemele Ulele Kene Kanuselenga Ung Te

¹⁴ Nanga angmene, yambu te-ni nimba mele: “Na ‘,Pulu Yili-ni liipa mundurum yi-nuim Yesos Kraisele, sika.’ nimbu tondulu mundupu piliiliu.” nilimú akiliinga-pe ‘,Sika’ niku tondulu munduku piliilimili yambuma-ni telemele mele, ulu-kaíma naa telemú lem yu-ni tondulu mundupa piliilimú ulele-ni yu tepa liimbaye? Yu-ni tondulu mundupa piliilimú ulele-ni yu mindili nolka kupulanum-na wendu liipa Pulu Yili-kene molupa konjumba kupulanum-na kapula liipa monjumbaye? ‘,Ulu-kaíma naa telemú lem aima manda mólu.’ ¹⁵ Angena te mulumbale kis te panjipa, langi nombá te naa lembe kene, ¹⁶ eninga yambu te-ni yu langi kene mulumbale mare naa sipa kene yundu nimba mele: “Nu numanu waengu nipili pukunu, alí naa tipili mulumbale kaí te pakukunu, olu temba langi mare nani pui.” nim lem aku-sipa nimbále-ni yu sika liipa tapunjumbaye? ‘,Aku-sipa nimbá ungele-ni kapula naa temba.’ ¹⁷ ‘,Yambu te-ni yambu te naa liipa tapunjupa kerina “Kapula molani pui.” we nilimú kene yambu kanili liipa tapunjupa ulu te naa telemú, aku-sipako. Yambu te-ni ‘,Sika’ nimba, tondulu mundupa piliipa kene ulu-kaíma naa tímu lem yunga tondulu mundupa piliilimú ulele méle kululiele mele; ulu te manda naa temba.

¹⁸ Akiliinga-pe yambu te-ni ‘,na-ni ya nikerale ‘Gólu tokum.’ nimba kene nandu, nimba mele: “Yambu mare-ni ‘Sika’ niku tondulu munduku

piliilimili ɽulu akili mandakoɽ. Yambu mare-ni ulu-kaɽma teku yambuma liiku tapunjulemele ɽulu akili mandakoɽ. ɽUlu tale wasie tilu-sipa. Yambu te-ni ulu kanuselenga ulu te mundupa kelepa te piliipa temba kene ulu tilu kanili-ni manda liipa tapunjumba.ɽ” nilkanje.

ɽAku-sipa nilka yambalendu na-ni pundu topu i-sipu mele nilka:ɽ “Nu-ni nikunu mele: ‘ɽKraisɽ sika ɽ“nanga” nimba tinjirimɽ.’ nimbu tondulu mundupu piliiliu mele liipu ora sambu.” nikunu ulu kaɽ te naa tinu lem nu sika niku piliillu mele na-ni nambi-sipu kanombuye? ɽManda naa kanombu.ɽ Na ulu kaɽma tepu yambuma liipu tapunjumbu uluma-ni ɽ‘Sika’ nimbuɽ tondulu mundupu piliiliu mele liipu ora simbu. ¹⁹ Nu-ni ‘Pulu Yili tilu mindi molemu.’ niku tondulu munduku piliillu. Akili papu tellu. Kuruma-ni kepe aku-siku tondulu munduku piliilimili. Piliiku kene pung-pungu niku mini-wale mundulimele.

²⁰ Sundupa sili-pili yambale, we ‘Sika’ nikunu tondulu munduku piliikunu ulu kaɽma naa tellu ulele-ni ulu te kapula naa temba mele ung-pulele piliani nimbu sambuye? ²¹ Oliunga anda-kolepa Eprayam-ni ulu te tirim mele kanupa kene Pulu Yili-ni yunga ulu-pulu-kɽsima mundupa kelepa, ‘Yu numanu sumbi nimba pili yili.’ nimba kanurum. Eprayam-ni yunga maɽlu Aisak Pulu Yili popu topa kalupa simbandu poluna ola nusurum kene kanupaliinga Pulu Yili-ni ‘Yu yi sumbi-nilie.’ nimba kanurum. ²² Mimi-sikunu piliɽ! Eprayam-ni ‘Sika’ nimba tondulu mundupa piliirim ulele kene ulu tirim-ma kene

kapula-kapula tirim kene yu-ni tirim uluma-ni yu 'Sika' nimba tondulu mundupa piliirim ulele kamu tepa tondulu mundunjurum kanili. ²³ Aku-sipa tirimeliinga Pulu Yili-nga bukna yundu ung te nilimáliinga pulele wendu urum. Ung kanili i-sipa mele:

'Pulu Yili-ni yu-kene "Tembu." nirim mele
 Eprayam-ni 'Sika temba.' nimba
 tondulu mundupa piliirimeliinga
 kanupa kene
 Pulu Yili-ni "Yu yi sumbi-niliele."
 nimba kanurum.' *Ui-Pulu-Pulu 15:6*
 Eprayam-ni aku-sipa tirimeliinga Pulu Yili-ni yundu

' "Nanga pulu lelemú yili."
 nirimko.' *King Aelepama Tale-Sipale 20:7*

aku-sipa molemú kanili. ı Yambu te-ni nandu ung te aku-sipa nilkanje na-ni aku-sipu pundu topu nilka.ı ²⁴ ı Eprayam kene Pulu Yili kene elsele-ni tiringli mele, piliiku kene, yambu te-ni we 'Sika' nimba tondulu mundupa piliilimú kene kanu-paliinga ı Pulu Yili-ni, 'Yunga ulu-pulu-kísima mundupu kelepu, 'Yu numanu sumbi nimba pili yambale.' nimbu kanoliu.' naa nilimú. Yambu te ı 'Sika' nimba tondulu mundupa piliipa kene, ulu-kaíma telemú kene kanupaliinga Pulu Yili-ni 'Yunga ulu-pulu-kísima mundupu kelepu, 'Yu numanu sumbi nimba pili yambale.' nimbu kanoliu.' nilimú mele piliilimili.

²⁵ Aku-sipako, ı Josua-ni yi tale kolea Jeriko taon-na liipa mundurum kene, 'Yambuma nambulka telemenje.' nikulu kanuku panjingilí

puringli kene ambu-wapera Reyap-ni 'Elsele naa tangi.' nimba liipa tapunjupa 'Ya mo toku pi-angli.' nimba nokupa kene, penga 'Kupulanum tenga lupa kelkulu yandu wangli.' nimba liipa mundurum kene aku-sipa tirimeliinga kanupa kene 1Pulu Yili-ni, 'Yu ambu sumbi-niliele.' nimba kanurum. ²⁶ Yambu tenga minéle-ni kangiele mundupa kelepa pulimú kene kangiele kole mú, aku-sipa mele yambu te-ni 'Sika' nimba tondulu mundupa piliipa kene ulu-kaíma naa telemú kene yunga tondulu mundupa piliilimú ulele kole múko. 1Minéle kangina sukundu pelemú kene kangiele kapula kona mole mú mele aku-sipa, 'Sika' niku tondulu munduku piliilimili ulele kene yambuma liiku tapunjungí ulu-kaíma kene liiku tere leku tingí kene kapula temba. Te tekú te naa tingí kene manda naa temba.,

3

3:1-12 Oliunga Keri-Anembelema Nokupu Kon- jupu Ung Kaíma Minda Nimuláliinga Ung Te

¹ Nanga angmene, 1Pulu Yili-ni yambumanga ulu telemelema apurupa piliimba kene, oliu yambuma 1yunga ungma, ung-bo tonjupu mani silimulu yimanga ulu telemuluma aima tondulu mundupa apurupa piliimba akiliinga eninga yi mare pulele-ni '1Pulu Yili-nga ungma, yambuma ung-bo tonjupa mani samili.' naa niai. ² 1Aku-sipu nikereliinga pulele niambu:, Wale pulele oliu 'ulu 1kaí, te temulú.' nimbu piliipu kene naa telemulu; 'Ulu kis te naa temulú.' nimbu piliipu

kene telemulu. Aku-sipa uluma oliu yambuma-kene pali wendu olemú. Yambu te-ni walsekale kepe ung kis te naa nilimú lem yambu kanili yu yambu aima kaiéle, yunga kangima pali manda nokupa konjumba.

³ Ung nikereliinga pulele i-sipa mele: Yambu te-ni 'Kung-os te nanga ungele piliipili.' nimba yunga kerina ain te panjinjilimú kanu-kene yu-ni 'Osele i-sipa pupili, i-sipa pupili.' nimba ainele liipa sumbi sinjilimú kene osele aku-sipa topele topa pulimú. ⁴ Nona anduli sip telemú mele piliangiko! Sipma aima méle aulima akiliinga-pe popuremi-ni kolealupa marenga topa mundumba telemú kene sipimanga stiyama aima méle kelúma akiliinga-pe sip-kongun telemele yima-ni 'Kolea tenga pumulú.' niku piliiku kene stiyama ambolku pupú tolemele kene 'Pumulú.' nilimele kolea akuna pulimú. ⁵ Aku-sipa mele oliunga kerianembelale kangieliinga méle kelále akiliinga-pe yununu kape nimba yunga bi paka tolemú. Tepi wallú te-ni kolea pulele kuli-tepi nolemú mele eni piliai! ⁶ Anembelale tepi-mélaleko. Oliunga kangimanga pali yu méle kelále akiliinga-pe yu-ni ulu-pulu-kis pulele tepa kene kangima pali tepa kalaru monjupa, akili-ni ung nilimulu ungma-ni, kuli-tepi-ni koleamanga pali nolemú mele yambuma tepu kis-silimulu. Tepi akili yu Pulu Yili-ni kurumanga nuim Seten liipa mundumba, tepi-koleana wendu omba kalemú tepéle.

⁷ Yambuma-ni kung kene kera kene wambiye kene méle-takara lupama kene numú-kusana

suku molemú mélema kene méle lupa-lupa pulele akuma liiku ‘Méle akuma-ni oliunga nimulú ungma piliiku teangi.’ niku mani siku nokolemele, ⁸ Akiliinga-pe yambu te-ni yunga anembelale aku-sipa kapula mani sipa naa nokulemú. Yu ulu kis tembandu táka-nimba naa pelemú melale; yambuma kolemele kupuná-kisele oliunga anembelena si nimba pelemú.

⁹ Anembelale-ni kerina Auliele oliunga Lapale kape nimbu bili paka tonjulemulu; Pulu Yili-ni yu molemú mele aku-sipa tirim yambuma anembelale-ni kepe ‘Molku kis-sangi.’ nimbu, nimbu kis-silimulu. ¹⁰ Keri tiluna ,Pulu Yili mola yambu te, kape nimba bi paka tonjulemú ung kaíma kene nimba kis-silimú ung kísima kene kene wendu olemú. Nanga angmene, aku-sipa ulele ulu kaí te mólu. ¹¹ Mana no tilu pikipa wendu olemúna no kaí te kene no kumbili tili te kene tiluna wendu naa olemú. ¹² Nanga angmene, unji-pik te unji-ollip mong manda tombaye? Mola unji-waen te unji-pik mong kapula tombaye? Aku-sipa, no kumbili tili tenga no kaí te manda wendu naa ombá.

3:13-18 Yambumanga Piliipa Kungnjuli Kaiéle Kene Piliipa Kungnjuli Kisele Kene Akuselenga Ung Te

¹³ Eninga yambu te ungma mimi-sipa piliipa, yambumanga uluma piliipa apurupa konjupa, piliipa kungnjuli pelemúye? Aku-sipa telemú yambu te mulúm lem ‘Yambuma-ni yu sika aku-sipa yambale molemú mele niku kanangi.’ nimba yunga kupulanum andupa ulu tembama aima kaí lipili. Yu kara pupa yunga bili paka naa

topa, numanale-ni piliipa konjupa, piliipa kungnjuli pelemú ulu kaíma mindi tipili. Aku temba kene yambuma-ni kanuku kene 'yu sika piliipa kungnjuli pili yambale molemú.' niku pilingí. ¹⁴ Akiliinga-pe yambu mare bi ola molemú mola teku konjulemele mola ulu telemele mele kanuku kene 'Aku-siku naa molai. Aku-siku naa teai. Oliu aku-sipu molkumulanje kapula.' niku eni-kene numanu kis panjiku arerembi kulung lem aku-siku numanale-ni piliilimili mele 'Tepu konjukumulu. Oliu piliipa kungnjuli pelemú.' niku eni-enini kape niku bi paka naa toku, aku-siku gólu toku ung sikama toku mania naa mundai. ¹⁵ Aku-sipa piliipa kungnjuliele mulú-koleana wendu naa olemú; ya ma-koleana wendu olemú. We-numanu-uimanga ,Pulu Yilinga, Minéle naa mulurum numanuma pirim numanu-ui kanumanga wendu olemú; aku-sipa ulu wendu olemúmanga lapale ,kurumanga nuim, depollale yu. ¹⁶ ,Ung niker akiliinga pulele i-sipa mele:, Yambu mare bi ola molemú mola teku konjulemele mola ulu telemele mele kanuku kene 'Aku-siku naa molai. Aku-siku naa teai. Oliu aku-sipu molkumulanje kapula.' niku eni-kene numanu kis panjiku arerembi kolemele uluma telemele yambuma molemele kene eni molemelena yambuma numanu tiluna pupili naa molku numanu lupa-lupa pípili molku, mare-ni ulu-pulu-kis lupa-lupama telemele akiliinga , 'piliipa kungnjuli kanili mulú-koleana wendu naa olemú.' niker,.

¹⁷ Akiliinga-pe mulú-koleana wendu olemú piliipa kungnjuli akili ,lupa,. Pulu Yili-ni pili-

ipa kungnjuliele yambuma silimú kene yambu kanuma-ni i-siku mele telemele:

Ulu kumbinale ulu kake tílima telemele.
Ulu mare i-sipako:

Yambuma mindili liiku naa siku enini-kene numanu tiluna pupili táka-niku molku, yambuma-kene kara naa puku andiki teku táka-niku molku, eninga nukuli yima-ni ung nilimelema mimi-siku piliiku teku, yambu mare buni pelemúma kondu kolku liiku tapunjuku,

we-yambu korupama mola kamakoma apuru naa apuruku yambuma-kene pali aku-siku teku konjuku,

gólu toku ‘Ulu kaíma teamili.’ naa niku, ‘Temulú.’ nilimele mele sika telemele.

¹⁸ ‘Yambuma numanu tiluna pupili.’ niku uluma telemele yambuma-ni aku-siku telemeláliinga puniena langi-bo mele mundulimele. Pe numanu tiluna pupili uluma puniena mele bo mundulimele kene yambuma sumbi-siku molku ulu kaíma tingí uluma puniena ola ombá.

4

4:1-10 Ma-Koleana-Ulu Numanu Monjulemele Yambuma Pulu Yili-Kene Ele-Tu Molemele Ung Te

¹ Eni ung-muranale teku, ele teku, telemele akili pulu nambulkarenga aku telemeleye? Eninga numanumanga mélema kene uluma kene ‘Teamili.’ niku piliilimili ulu akuma-ni eninga numanuna sukundu tombulku niku ele-mele telemáliinga eni numanu tale yupuku

pípili aku-siku telemele. ² Méle te kanuku kene numanu monjuku ‘Liamili.’ niku pili-ilimili akiliinga-pe naa liilimele. Naa liiku kene yambuma toku konjulemele. Yambu tenga mélema kanuku yama melemele akiliinga-pe méle akuma liingí kupulanum te naa lelemáliinga ,aima arerembi kolku, lakuku ung-muranale tekú ele telemele. Eni ‘Pulu Yili-ni mélema sipili.’ niku yu-kene ung niku mélema mawa naa telemeláliinga ,‘Liamili.’ nilimele mélema, naa liilimele. ³ ‘Mélema liamili.’ niku ,Pulu Yili, mawa telemele akuma ‘Liamili.’ nilimele mele eninga numanuma Pulu Yili-ni kanupa kene mawa telemele mélema naa silimú. Eni-enini ‘numanu sipu kapula molamili.’ niku mawa telemeláliinga kanupa kene naa silimú.

⁴ Ambu te-ni yunga yili mundupa kelepa wpera andupa tolemú mele ,eni pepá topu siker yambuma, Pulu Yili munduku kelku mélema numanu monjulemele yambuma, ma-koleana uluma kene mélema ‘pulu lelemú.’ niku tapú-toku molemele yambuma aku-siku molemeláliinga Pulu Yili-kene ele-tu mele molemele akili eni naa piliilimiliye? Ma-koleana mélema kene uluma kene numanu monjuku ‘oliu-kene pulu lipili tapú-topu molamili.’ nilimele yambuma-ni aku-siku nilimeláliinga ‘Pulu Yili-kene ele-tu molamili.’ nilimele. ⁵ Mola ‘Pulu Yili-nga bukna molemú ungele-ni we nilimú.’ niku piliilimiliye? Ung kanili-ni nimba mele:

“Oliu yambumanga minima Pulu Yili-ni
sirimuma-ni
‘Yunga ungma mendepulu piliiku,

yunga kongunuma mendepulu teku molai.

Ung te-lupa piliiku liiku tingí kene
 1 oliunga minima-ni, aima kanupu kis
 piliipu
 numanu kis panjimulú.' nilimele."

nimba molemú ung akili 'We nilimú.' niku piliikimiliye? ⁶ Akiliinga-pe Pulu Yili-ni oliu we kondu kolupa kene 1 liipa tapunjilimú,. Aku-sipa telemáliinga ung te Pulu Yili-nga bukna nimba molemú. Akili i-sipa mele:

'Yambu te-ni yunga bili yu-yunu paka tolemále
 Pulu Yili-ni yunga bili
 topa mania mundupa naa liipa tapunjilimú.

Yambu te yu-yunu yunga bili topa mania mundulimále
 Pulu Yili-ni we kondu kolupa liipa tapunjilimú.'

nimba molemú kanili. *Ung-Tondulu Kelúma 3:34*

⁷ Akiliinga, Pulu Yili liiku ai siku yunga ungma piliiku molai. Kundi tolemú depollale-ni ung nimbáma aima naa piliiku tondulu munduku liiku bulu sai. Aku tingí kene eni mundupa kelepa takara topa pumba. ⁸ 'Pulu Yili-kene tapú-topu molamili.' niku yu molemúna nondupa wai. Nondupa ungí kene 'Eni-kene tapú-topu molamili.' nimba yu eni mulungína nondupa ombá. Eni ulu-pulu-kis telemele yambuma-ni 1 'Pulu Yili molemúna nondupa pamili.' niku kene, yambu tenga ki kalaru molemú kene lumaye tolemú mele 1 eninga numanuna eni-enini piliilimili uluma lumaye tangi,. Eni

yambu numanu tale pepa, ʼPulu Yili kene makoleana-mélema kene wasienele numanu monjulemele, yambuma-ni ʼNumanuma kake tipili. We-mélema numanu liipu mundupu molemulu mele mania pupili.ʼ niai. ⁹ ʼEni ulu telemelema, kanuku kis piliiku, numanu buni tepa kamele mindili tipili kola pulele tekú molai. Tae telemele ulele munduku kelku yambu tenga pulu lelemú yambu te kolelmú kene numanu kis panjipa kola telemú mele aku-siku teai. Aima numanu siku molemele ulele munduku kelku numanu aima mindili tipili molai. ¹⁰ Auliele-nga kumbi-kerina ʼYu yi-auliele. Oliunga bima mania mulupili.ʼ niku táka-niku molai. Aku tingí kene yu-ni eninga bima paka tonjumba.

4:11-12 Anju-Yandu Yambumanga Ung-Bulkundu Naa Ninjamili Ung Te

¹¹ Angmene, anju-yandu eninga anginpili marenga ung-bulkundu naa ninjai. Yambu te-ni yunga angin tenga ung-bulkundu ninjipa, “Tepa kis-silimú yambu-kisele.” nilimú yambale-ni ʼPulu Yili-ni “Ulu mare i-siku teai! Mare i-siku naa teai!” nilimú, ung-manimanga kepe ung-bulkundu ninjipa, ʼMéle kisele.ʼ nilimú. Ung-manima apurupa ʼméle-kiseleʼ nilimú yambale ung-manima piliipa liipa naa tepa, ung-manimanga piliipa apuruli yambale mele molemú. ¹² Yi tilu mindi ung-manima sipa panjipa, uluma piliipa apuruli yili molemú, ʼakili Pulu Yili,ʼ Yi kanili yambu mindili nolkemela kupulanum-na pulimelé yambu mare tepa liipa wendu liipa, yambu mare ʼMindili nangi.ʼ nimba topa mania mundulimú yiliko. Pe nu nambi

tellale-ni nunga pulu lelemú yambu tenga uluma piliiku apuruku 'Tepa kis-silimú.' nilluye?

4:13-17 Opali Talú 'I-Sipu I-Sipu Aima Temulú.' Niku Tondulu Munduku Niku Naa Panjangi Ung Te

¹³ Ekupu ,na-ni ung te nimbú tekerale, piliai. Yambu mare-ni niku mele: "Ekupu mola opali kolea-auli tenga pupu méle taropu to-pumulú. Akuna pupu punie tilu méle taropu topu kumoni pulele liimulú." nilimele yambuma piliai.

¹⁴ Opali ulu te wendu ombá kene mulungí mele eni naa piliilimili kanili. Eninga kona mululi ulu akili taena tepi kalemele kene walsekale ikilia wendu omba nondupa pora nilimú mele.

¹⁵ Akiliinga aku-siku naa niku, i-siku niangi: "Auliele-ni 'Na aku-sikunu ti.' nim lem kului naa kolupu kona molupu kene "Teambu." niker mele ili sika tembu." niai. ¹⁶ Akiliinga-pe eni aku-siku naa nilimele. Eni kara puku eni-enini kape niku bi paka toku "Kongun auli te temulú." niku yambuma niku silimele. Aku-siku niku kape nilimele ulele aima ulu kisele. ¹⁷ Akiliinga, yambu te-ni ulu kaí te numanale-ni piliipa 'Aku-sipu tembu kene kapula.' nimba piliipa kene penga naa tímu lem aku-sipa telemú ulele ulu-pulu-kis te telemú.

5

5:1-6 Méle Pulele Nosilimele Yambuma Méle Kaluli Kisele Liingí Mele Lip-Lipi Topa Nirim Ung Te

¹ Eni méle pulele nosulimele yambuma, enindu nimbú teker ungele piliai. Eni mulungína

buni auli mare wendu ombáliinga tondulu nangale toku niku kola teai! ² Eninga méle pulele nosulimelema purupa lkupandi topa, eninga mulumbale méle kaíma lkurena-ni nomba, ³ eninga ku-golluma kene ku-sillipa-ma kene oralu tolemú. Ku kanuma oralu tolemáliinga eni teku kis-silimele mele mokeringa lepa, kuma oralu tolemále-ni eninga kangina tepi mele nombá. Mulú-masele nondupa pora nimbá tipili eni aku-siku méle-kaí lupa-lupama sukundu li-iku we máku toku nosulimele akiliinga ,tondulu nangale toku niku kola teai,.

⁴ Mimi-siku piliai. Eninga rais-witma lkinjiring kongun-kendemande-yima gólu toku mélema mimi-siku naa kaluringma-ni tondulu munduku niku mele: “Oliu teku kis-sikimili.” niku walsilimele. Enini aku-siku walsiring mele Auli Aima Tondulu Olandupa Píliele-ni yunga kumele-ni piliipaliinga ,eni kendemande-yima teku kis-siringeliinga eni pundu tomba, . ⁵ Ya ma-koleana molku kene méle lupa-lupa kaíma numanu monjuku ‘Liamili.’ niku topu toku liiku nosuku numanu siku molku, molku kunjuring. ,Kung toku kuyungíndu ‘Kung akupili.’ niku langi pulele nupili silimele mele, eni langi aima pulele noku yambu kapoma molemele akiliingape ekupu toku kunjingí enale wendu okum. ⁶ Yambu mare eni-kene karaye naa teku, ulu kis te naa teku yambu sumbi-nílima muluring yambuma eni kot tenjiku toku kunjuring. Yambu kanuma toku kunjingíndu ambuluring kene ‘Naa tangi.’ niku karaye naa teku we muluring.

5:7-20 ‘Auliele Kelepa Ombá.’

**Niku Isili-Ui Tondulu Munduku
Molku, Pulu Yili-Kene Popu Toku
Ung Niku, 'Yu-ni Liipa
Tapunjupili.' Niku Mawa Teku
Molangi Ung Te**

5:7-11 Eni Mulungina Bunima Wendu Ombá Kene 'Auliele Sika Kelepa Ombá.' Niku Numanu Tondulu Pupili Enembu Naa Kolku Molangi Ung Te

⁷⁻⁸ Akiliinga, angmene, ɿyambuma-ni eni bunima silimele kene, ɿAuliele ui naa upili bunima we meai. Yambu punie telemelema-ni 'eninga puniena langi kaí te wendu ombá, liipu nomulú.' niku nokolemele. ɿLangi-bo munduku kene, 'Lo omba ena tepa temba kene langi ola omba tepa tomba.' niku táka-niku nokuku molemele mele eni piliilimili. Eni kepe, punie telemú yambu te-ni langi-bo panjipa kene 'Langi wendu omba tepa tomba kene nombú.' nimba táka-nimba nokulemú mele aku-siku eninga numanu tondulu pupili bunima we meku táka-niku molai. 'Auliele yandu ombá enale aima nondupa ombá tekem akiliinga' ɿniku, ɿaku-siku nokuku molai.

⁹ Angmene, anju-yandu "ɿPulu Yili-nga, ɿyambuma-ni ulu telemeláliinga bunima wenduwendu olemú." niku ung-mura siku ungbulkundu ninjiku naa teai. 'ɿPulu Yili-nga, ɿkot-na naa angiliamili.' niku aku-siku naa teai. Kot Piliimba Yili nondupa okum.

10 Angmene, Auliele-ni “Ninjai!” nimba ung nimba sirimuma piliiku yambuma niku siring yima-ni Auliele-nga ung niku siringeliinga, ele-túma-ni, enini teku kis-siring kene tondulu munduku bunima táka-niku miring mele piliiku kene aku-siku manda leku teai. ¹¹ Eni piliil-imili. ‘Yambu numanu tondulu pupili bunima we meku, ‘Sika’ niku tondulu munduku piliil-imili mele, munduku naa kelemele yambuma enini Pulu Yili-ni membu panjipa “Numanu kaí pípili molku konjangi.” nilimú kupulanum-na molemele.’ nimbu piliilimulu kanili. ‘Ui mulurum, yi Jop tondulu mundupa, yu-kene buni wendu urum-ma we memba mulurum kene penga Auliele-ni ‘Yu alsupa molupa kunjupili.’ nimba ulu mare tirim mele temanele eni pili-ilimiliko. Oliu piliilimulu, Auliele-ni yambuma aima kondu kolupa, ulu telemelemanga pundu topa mindili liipa silka akiliinga-pe we kanupa konde telemú kanili.

5:12 “Ulu Te Temulú.” Niku Kene “Aima Sika Nikimulu.” Niku Pulu Yili-nga Bili Leku Mi Naa Leangi Ung Te

¹² Nanga angmene, ulu te kumbi-leku tingí mele i-sipa: Mulú-koleana mola ma-koleana mola méle-tenga bi leku “Aima sika niker,” niku mi naa leai. Ulu te “Temulú.” níngi lem aima sika teai. Ulu te “Naa temulú.” níngi lem aima sika naa teai. Gólu toku “O.” niku ulu te naa tingí mola gólu toku “Mólu.” niku kene ulu te tingí kene, ‘Pulu Yili-nga kot-na angilingí kene, ‘Teku kis-siring akiliinga mindili nangi.’ nimbá.

5:13-18 Yambu Te Numanu Sumbi-Nipili Molemále-ni 'Mawa Tembu Mele Auliele-ni Sika Piliipa Kene Temba.' Nimba Tondulu Mundupa Piliipa Kene Pulu Yili-Kene Mawa Temba Mele Pulu Yili-ni Sika Piliipa Temba Ung Te

¹³ Eninga yambu te buni melemúye?

Buni te melemú lem ıPulu Yili, popu topa mawa tipili.

Eninga yambu te numanu silimúye?

Numanu silimú lem yu konana nimba ıPulu Yili, kape nimba bi paka tunjupili.

¹⁴ Eninga yambu te kuru tolemúye?

Kuru tolemú lem Krais-nga talapena molemele tápu-yima walsipa kene 'Enini yunga ninjiku ıPulu Yili-kene, popu toku ung niku ıYu alsupa kapula mulupili.' nipili.' niku, mawa tenjiku kene Auliele-nga bili walsiku yunga kangina kopungu-wel kanjunjangi wai.' nimba walsipili.

¹⁵ Kanu-kene "Wai." nimba walsimba yima oku kene 'Pulu Yili-ni sika temba.' niku tondulu munduku piliiku kene yu popu toku mawa tingí kene Auliele-ni 'Yunga kurale pora nipili.' nimbá kene yu kelepa kapula molumba. Yambu akili ulu-kis mare tímu lem Auliele-ni 'Mania pupili.' nimba kanupa konde tenjimbako. ¹⁶ Akiliinga, eninga kuru tolemúma 'pora nipili, kangí kaí pamili.' niku kene eni lupa-lupa eninga ulu-pulu-kis telemelema anju-yandu yambumandu niku para siku, eni eninga niku ıPulu Yili-kene, popu toku mawa tenjai. Aku tingí kene ıPulu Yili-ni, 'Eni alsuku manda molangi.' nimbá. Yambu numanu sumbi nimba píliele-ni yambu tenga ninjipa ıPulu Yili, mawa tenjilimú kene yu-

ni mawa tenjilimú mele aima tondulu ola-kilia pupa yambale aima manda liipa tapunjilimú. ıAkiliinga, aku-siku Pulu Yili-kene yambumanga niku mawa tinjingí kene piliipa kene aku-sipa tenjimba.ı

¹⁷ ıAku nikereliinga temani te tambu:ı ıPulu Yili-ni “Ninjui!” nimba ung nimba sirimuma piliipa yandu nimba sirim yi, Illaija yu oliu-mele yi te mulurum. Akiliinga-pe yu-ni ıPulu Yili-kene, tondulu mundupa mawa tepa “ ‘Lo naa upili.’ ni.” nirim kene punie yupuku kaliimbu angere tale-guli lo naa urum. ¹⁸ Alsupa ı“Lo upili.” nimba, mawa tirim kene lo kelepa omba puniena langima alsupa wendu urum. ıEkupu kepe Pulu Yili aku-sipa yambuma-ni mawa tingí mele piliipa kene temba.ı

5:19-20 Yambu Te Ung-Sikale Mundupa Kelemba Kene Yu Kelku Yandu Liingí Ung Te

¹⁹ Nanga angmene, eninga yambu te-ni ıPulu Yili-nga, ung-sikale mundupa kelepa ulsu pumba kene eninga yambu te-ni yu alsupa yandu líimu lem ²⁰ ıtepa kaí temba mele, i-siku piliai: Yambu te-ni ulu-pulu-kis tili yambale tepa kis-silimú kupulanum-na pumba kene ıkanupaliinga, ‘Pulu Yili-nga ungele piliipa yunga talapena omba mulupili.’ nimba liipa tapunjupa yandu li-imbaliinga ulu-pulu-kis tili yambale mini-pali kolka kupulanum-na kelepa tepa liimba. Aku-sipa tembaliinga ıPulu Yili-ni, ulu-pulu-kis pulele mundupa kelinjumba akili mimi-siku piliai.

ıAku manda niker.ı

PULU YILI-NGA UNG KONALE
The New Testament in the Mara-Gomu dialect of the
Bo-Ung Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bo-Ung (Mara-Gomu)
long Niugini

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bo-Ung (Mara-Gomu) (Bo-Ung)

Dialect: Mara-Gomu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0847fea8-9710-5ee4-ae4e-ab1d0724af7d